



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et  
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.  
Canonum Ordinarii Professoris**

**Laymann, Paul**

**Dilingæ, 1666**

Capitvlvm XV. Transmissam.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

defensio petatur ad nouam electionem, iuxta canones celebrandam. Videri etiam potest Petr. Greg. Tholosanus tract. de elect. cap. 19. num. 15.

## CAPITVLVM XV.

## Transmissam.

## PARAPHRASIS.

Clerici cuiusdam diocesis illicita perpetrantes, cum propter excessus suos ab Episcopo electo & confirmato, suspensionis, interdictionis, aut excommunicationis sententia constringerentur, eam contemptam, dimiserunt ecclesias suas, & liberè, clericali dimisso habitu, vagantes, & laicorum negotiationibus se immiscentes, obiecerunt Episcopum, ante consecrationem acceptam, sine speciali Sedis Apostolicæ indulto, correctionem exercere non posse. Hoc intellecto, rescriptis Cælestinus III. Papa ad Episcopum, quod post acceptam electionis suæ confirmationem, de talibus, quæ proposita fuerunt, & similibus liberam statuendi, quod iustum est, & ecclesiasticæ utilitati congruit, habeat facultatem.

## SUMMARIUM.

1. Episcopus electus aut postulatus post confirmationem acquirit potestatem exercendi ea omnia, quæ sunt iurisdictionis episcopalis.
2. Episcopus non consecratus etiam causas criminales clericorum per se, & tantum incidenter propositas cognoscere, & iudicare potest, exceptis ijs, quæ ad realem siue solemnem degradationem spectant.

**NOTANDVM Vn.** Episcopus electus aut postulatus, post confirmationem per literas authenticas acceptam, licet consecratus non sit, aut nondum Sacerdos, exercere ea omnia potest, quæ ad iurisdictionem pertinent, vti sunt iudicare, punire, censuras

ferre, ab eisdem absoluerè, iurisdictionem in externo & interno foro delegare, gratias & priuilegia concedere, à vasallis fidelitatis iuramentum accipere, beneficia ecclesiastica conferre, inuestire, presentatos instituere, electos confirmare. Ita docet Gl. recepta hie ver. talibus, Innoc. ibid. Sanchez in lib. 7. moralium cap. 3. n. 67. Suarez lib. 4. de legibus cap. 4. n. 9. vbi cum S. Thom. in 4. d. 20. q. vn. a. 4. quæstion. 2. addit, quod & indulgentias concedere possit; cum tamen indulgentiarum concessio videatur actus maxime spiritualis inter omnes, qui iurisdictionis sunt.

QVÆSTIO autem est, Cur, & quo sensu Pontifex, postquam respondit, de talibus & similibus, videl. ad potestatem iurisdictionis pertinentibus, Episcopum confirmatum, nondum autem consecratum, liberam statuendi habere facultatem, exceptionem adiecerit; Præter ea quæ maioris discussionis inquisitionem exigunt, & ministerium consecrationis desiderant? Quidam apud Abb. in c. 1. n. 5. de translat. Episcopi, Ioan. Andr. hie n. 11. Felin. in c. eam te n. 5. de rescriptis, inde collegerunt, quod Episcopus non consecratus causas clericorum criminales, per se & non tantum incidenter propositas, cognoscere & iudicare non possit. Sed hoc dictum merito rejicitur ab Innoc. hie, in fine: Primò, quia Episcopus eiusmodi cognitionem criminalem delegare alicui potest, qui episcopalem consecrationem non habet; Secundò, quia Episcopus per confirmationem accipit merum Imperium, cum possit excommunicare, &c. Ergo etiam de causis criminalibus cognoscere potest. Dicendum itaque cum Innoc. cit. loco; Pontificem excipere voluisse eas duntaxat maioris inquisitionis discussiones, quæ ad realem siue solemnem clericorum degradationem spectant; hæc enim consecrationis episcopalis ministerium requirunt, c. 2. de pœnis in 6. & explicauit latè lib. 1. Theol. moral. tr. 5. p. 3. cap. 5. n. 4. Nisi quis dicere malit, quando iuxta veteris ecclesiæ morem, Episcopus causas criminales Sacerdotum & Diaconorum cognoscere solus non potuit, sed tantum in Coepiscoporum conuocato concilio c. si autem 5. & c. vlt. causa

15. q. 7. pro maiore tunc conseruanda auctoritate, oportuisse Episcopos, qui conuenirent, esse consecratos, prout Abb. antiquus, & Innoc. hic iudicare videntur, ver. inquisitionis: sed ista iam in defuetudinem venerunt.

## CAPITVLVM XVI

## Cum inter.

## PARAPHRASIS.

Romanus senior Schafhusianus Monachus in Abbatem eius Monasterij electus fuit: sed Romanus iunior, & alij quidam se electioni opposuerunt. Controuersia hæc à Sede Apostolica varijs iudicibus commissa, sed decisa non fuit. Cum autem Romanus senior pro ferenda sententia apud Sedem Apostolicam instaret, Cælestinus III. Papa eum inuitum coëgit, vt in compositionem consentiret, atque renuncians Abbatæ de manu Pontificis Prioratum & Custodiam (seu Custodis officium) reciperet, ita vt ea dum viueret, possidere posset. Postea verò, cum idem Romanus domum reuersus fuisset, ab Aduersarijs suis Monachis, compositionem obseruare nolitibus, ad Prioratum & Custodiam admissus non est; sed malè tractatus, iniectis in eum manibus violentis: horum manus cum euasisset, appellauit ad Sedem Apostolicam, volens impedire, ne ad nouam electionem Abbatis procedere possent. Erat tum quoque in ijs Germaniæ partibus Legatus à latere, qui Monachos, ob hunc & alios eorum excessus, suspensioni, & Monasterium interdicto subiecerat. Sed illi nec interpositæ appellationis, neque suspensionis suæ rationem habentes, ad electionem nihilominus conueniunt, atque Romanum iuniorem in Abbatem elegisse referbantur. Hæc causa cum Innocentio III. Papæ relata esset, in primis respondit, Electionem Romani iunioris ex eo capite infirmari non posse, quia post appellationem celebrata sit: Cum enim Romanus senior Abbatæ corà Pontifice

renuntiaret, eius propriè nihil intererat, nouam electionem institui. Quòd verò ad alterum caput attinet, non poterat Pontifex satis tum cognoscere, num electio à suspensionis celebrata fuerit. Tametsi enim id colligebatur ex literis Præpositi & Capituli Cathedralis Constantiensis, in quibus de interdicto Legati à latere mentio facta; huic tamen relationi repugnabat factum Episcopi Constantiensis, qui vt Diocesanus dicto Romano iuniori in Abbatem electo benedictionis munus impendit: Quamobrem licet obiectum fuerit, non tamen probatum, electionem ab interdictis celebratam fuisse, eam Pontifex irritare non potuit: Visum itaque eidem fuit, vt causam duobus, in ijs partibus, Abbatibus committeret, hac forma, vt, si eis constiterit, electionem à suspensionis celebratam fuisse, ea penitus cassata, Monasterio, post suspensionis & interdicti sententiam, præmissa satisfactione condigna, relaxatam, personam idoneam prouideri curent.

## SUMMARIUM.

1. *Papa in causis, maxime beneficalibus, potest partes cogere ad compositionem pacis statuendam, & discordia ac scandalum amouendi causa.*
2. *Non licet alicui appellare, si eius nihil intersit; licet tamen non tantum si alicuius intersit proprio nomine, sed etiam si alieno, v. g. si alicuius procurator constitutus sit, vel ratione necessitudinis, vt pater profilio, clericus in causa ecclesiæ, monachus in causa monasterij.*
3. *Abbas electus & confirmatus benedicitur, vt ea, quæ ordinis sunt, ritè exercere possit, v. g. populo benedicere, sacra vasa (si id ex privilegio Sedis Apostolicæ concessum sit) consecrare &c.*
4. *Cur instituta sit Abbatum & Præpositorum regularium benedictio, & inter hanc & consecrationem Episcopi quod discrimen.*
5. *Abbatibus vt tantum Dominicis diebus benedici debeant, nullo iure præscribitur.*